

2019-01-25

Fråga-svar

Estland. Möjligheterna för tidigare sovjetiska medborgare att få estniskt medborgarskap

Fråga

Hur ser ansökningsprocessen för estniskt medborgarskap ut för personer som tidigare har varit sovjetiska medborgare?

Svar

Nedan följer en översiktlig introduktion till estnisk medborgarskapslagstiftning och ansökningsförfaranden för medborgarskap och främlingspass. Redovisade artiklar och bestämmelser är ett urval för att ge dig som läsare en översiktlig introduktion till hur medborgarskap i regel utfärdas, det finns några undantagsfall och särskilda situationer som inte redovisas. Medborgarskapslagen i sin helhet finns tillgänglig via följande länk: <https://www.refworld.org/docid/4933ce4e2.html>.

Estnisk medborgarskapslag tillämpar principen om *jus sanguinis*, rätten till medborgarskap baseras på en persons härstamning. Ett barn vars föräldrar eller ena förälder har estniskt medborgarskap blir estnisk medborgare vid födseln (art. 1(1)).¹ Medborgarskap kan även erhållas genom naturalisering (art. 2(2))², men utgör inte en grundläggande rättighet som för en person som har erhållit medborgarskapet genom födseln. Medborgarskap via naturalisering är ett privilegium som kan dras tillbaka i särskilda

¹ Estland. Lagstiftande organ, Citizenship Act (As Amended in 2017), 2017-01-03, tillgänglig på: [url](#) (Hämtad 2019-01-25).

² Ibid.

situationer³. En person som har erhållit medborgarskap genom födseln kan inte fråntas sitt medborgarskap (art. 5(3)). En person som har erhållit medborgarskap genom naturalisering kan bli fråntagen medborgarskapet om hon eller han begår särskilt allvarliga brott som att exempelvis gå med i en utländsk stats militära styrka utan regeringens tillåtelse eller om han eller hon är medborgare i ett annat land.⁴

En utlänning som vill erhålla estniskt medborgarskap måste uppfylla följande kriterier:

§ 6. Conditions for acquiring Estonian citizenship

An alien who wishes to acquire Estonian citizenship must:

- 1) be at least 15 years of age;
- 2) hold a long-term residence permit or the right of permanent residence;
- 21) prior to the date on which he or she submits the application for Estonian citizenship, have lived in Estonia for at least eight years on the ground of a residence permit or by right of residence, of which at least five years on a permanent basis;
- /.../
- 23) have a registered place of residence in Estonia;
- 3) be proficient in the Estonian language in accordance with the requirements provided in section 8 of this Act;
- 4) know the Constitution of the Republic of Estonia and the Citizenship Act in accordance with the requirements provided in section 9 of this Act;
- 5) have a permanent legal income;
- 6) be loyal to the Estonian state;
- 7) take an oath: "*Taotledes Eesti kodakondsust, tõotan olla ustav Eesti põhiseaduslikule korrale.*" [In applying for Estonian citizenship, I swear to be loyal to the constitutional order of Estonia.]

§ 12. Documents to be submitted for acquisition of Estonian citizenship

- (1) In order to acquire Estonian citizenship, the applicant submits the corresponding application to which he or she annexes documents proving facts that bear relevance to the taking of the decision on the grant of Estonian citizenship.
- (2) When submitting the application for the acquisition of Estonian citizenship, the applicant must prove that he or she has been or will be released from his or her previous citizenship in relation to his or her acquisition of Estonian citizenship or that he or she has been declared a stateless person./.../⁵

Vid Sovjetunionens upplösning uppstod en situation där ryssar och andra rysktalande personer kom att utgöra en minoritetsgrupp i en ny statsbildning. I de baltiska staterna fanns samtidigt en strävan hos majoritetsbefolkningen att cementera den nyvunna självständigheten genom att frigöra sig från det sovjetisk-ryska arvet. 1992 års estniska medborgarskapslagstiftning garanterade medborgarskap för personer som var medborgare i landet innan Estland inträdde i Sovjetunionen 1940 och

³ ERR News, Do they really have to choose? Estonian citizenship explained in detail, 2018-11-04, [url](#) (Hämtad 2019-01-25).

⁴ Estland. Lagstiftande organ, Citizenship Act (As Amended in 2017), art. 28.

⁵ Ibid., art. 6 och art. 12.

deras ättlingar. Vid den här tiden utgjordes en stor del av den estniska befolkningen av etniska ryssar och andra rysktalande minoriteter. Personer som inte kunde hävda estniskt medborgarskap genom estnisk härkomst kunde välja mellan att bli medborgare genom naturalisering eller att leva som *de facto* statslösa. Ungefär en tredjedel av befolkningen (framförallt etniska ryssar och andra minoriteter) fick inte sitt medborgarskap definierat vid den här tiden och blev officiellt benämnda som ”personer med odefinierat medborgarskap” (määtatlemata kodakondsusega isikud).⁶ Estland har kritiserats av bland annat Rysslands regering för sina höga språkkrav i medborgarskapslagstiftningen.⁷

Amnesty International uppskattade 2018 att runt 80 000 av invånarna i Estland var statslösa, vilket utgör nästan 7 % av befolkningen.⁸

Det fanns ett behov av att ge personer med odefinierat medborgarskap identitetsdokument i samband med 1992 års medborgarskapslagstiftning, personer inom denna kategori har sedan mitten av 1990-talet utfärdats främlingspass som identitetsdokument. Dessa personer var först tvungna att ansöka om temporära uppehållstillstånd (som senare övergick i permanenta uppehållstillstånd) och sedan om främlingspass. Sedan 1996 har personer med odefinierat medborgarskap behövt ansöka om ett nytt främlingspass var femte år. Ansvarig myndighet är Police and Border Guard Board (PBGB) och vid ansökan behöver den sökande lämna in följande:

- ett ansökningsformulär om identitetsdokument
- ett identitetsdokument
- ett färgfotografi i storlek 40x50 mm
- ett dokument som intygar betalningen av ansökningsavgiften.

Sökanden måste försäkra i ansökningsformuläret att han eller hon inte redan har ett resedokument från en utländsk stat och inte heller har möjlighet att få ett sådant dokument.⁹

Enligt den estniska ambassaden i Stockholm måste ansökningar om främlingspass göras i Estland. Ambassaden kan dock utfärda så kallade ”återvändandetillstånd” som fungerar som ett temporärt främlingspass. Vanligtvis utfärdas inte dessa tillstånd till personer som har befunnit sig mer än sex år i Sverige.¹⁰

⁶ Järve, P. och Poleshichuk, V., Country Report: Estonia, Januari 2013, s. 1, [url](#) (Hämtad 2019-01-25).

⁷ AP News, Yeltsin: New Estonia Citizen Law 'Form of Apartheid', 1993-06-24, [url](#) (Hämtad 2019-01-25).

⁸ Amnesty International, Amnesty International Report 2017/18 – Estonia, 2018-02-25, tillgänglig på: [url](#) (Hämtad 2019-01-25).

⁹ UNHCR, Mapping Statelessness in Estonia, 2016, s. 56-57, [url](#) (Hämtad 2019-01-25).

¹⁰ Estniska ambassaden i Stockholm, telefonsamtal 2019-01-25.

Barn som föds i Estland och är barn till personer med odefinierat medborgarskap som har ett främlingspass sedan minst fem år tillbaka blir automatisk naturaliserade estniska medborgare – om inte föräldrarna ansöker om befrielse från medborgarskap.¹¹

En tidigare medborgare i Sovjetunionen kan ha rätt till ryskt medborgarskap. För mer information se Lifos [Temarapport: Ryssland – folkbokföring, medborgarskap och identitetshandlingar](#).

Denna sammanställning av information/länkar är baserad på informationssökningar gjorda under en begränsad tid. Den är sammanställd utifrån noggrant utvalda och allmänt tillgängliga informationskällor. Alla använda källor refereras. All information som presenteras, med undantag av obestridda/uppenbara fakta, har dubbelkontrollerats om inget annat anges. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara uttömmande och bör inte tillmätas exklusivt bevisvärde i samband med avgörandet av ett enskilt ärende. Informationen i sammanställningen återspeglar inte nödvändigtvis Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och det finns ingen avsikt att genom sammanställningen göra politiska ställningstaganden. Refererade dokument bör läsas i sitt sammanhang.

Källförteckning

Muntliga källor

Estniska ambassaden i Stockholm, telefonsamtal 2019-01-25

Elektroniska källor

Amnesty International, Amnesty International Report 2017/18 – Estonia, 2018-02-25, tillgänglig på: <https://www.refworld.org/docid/5a993909a.html> (Hämtad 2019-01-25)

AP News, Yeltsin: New Estonia Citizen Law 'Form of Apartheid', 1993-06-24, <https://www.apnews.com/d91629bc0bbf7fbfe8eed388a95de164> (Hämtad 2019-01-25)

Estland. Lagstiftande organ, Citizenship Act (As Amended in 2017), 2017-01-03, tillgänglig på: <https://www.refworld.org/docid/4933ce4e2.html> (Hämtad 2019-01-25)

ERR News, Do they really have to choose? Estonian citizenship explained in detail, 2018-11-04, <https://news.err.ee/874367/do-they-really-have-to-choose-estonian-citizenship-explained-in-detail> (Hämtad 2019-01-25)

¹¹ ERR News.

Järve, P. och Poleshichuk, V., Country Report: Estonia, Januari 2013,
<http://eudo-citizenship.eu/docs/CountryReports/Estonia.pdf> (Hämtad 2019-01-25)

UNHCR, Mapping Statelessness in Estonia, 2016,
<https://www.refworld.org/docid/5a338b5c4.html> (Hämtad 2019-01-25)